

CENA DAN: U grupi od 10.
za čitavu god. K. 40.—
za polugodište K. 24.—
trećegodišnje K. 12.—, me-
sječno K. 4.— u raspore-
du 10 fl. početničkoj.
Cena jedne stranice je 5
novih kuna tračica.
Tiskar Jozef Kraljević.

HRVATSKI LIST

Kad svaki dan u 8 sati ujutro.

Vlasnik i izdavač dr.
Lovro SCALIĆ, odvojni-
nik, Pula, ulica Cara 2.
(Narodni Dom). Ured-
ništvo Šibenik ul. 24.—
Odgovorni urednik Ivan
MARIĆ, Pula. - Rukopis-
plati se na vrata. Cen-
rač, nov. 20. 1918.

Broj 1217.

Godina IV.

u Puli, četvrtak 28. novembra 1918.

Ujedinjenje svih Jugoslavena proglašeno.

Posebno izdanje "Slovenca" od 25. o. m. donosi: Juče se je u Zagrebu izvršilo historičko sedanje. Narodno Veće je kao zastupnik Slovenaca, Hrvata i Srba bivše a.-u. monarhije proglašalo potpuno ujedinjenje jugoslavenskog naroda sa Srbijom i Crnom Gorom.

Kad bude srpska vlada, s kojom će se Narodno Veće po svojim delegatima dogovoriti, prihvatiši taj način, bit će ujedinjenje bivše a.-u. Jugoslavena sa Srbijom gotovo. Na čelu te nove države će privremeno do konstituirati biti regent, konačni oblik vladavine, ujen ustav i sve druge ustrojstva će odlučiti konstituanta, izabrana po proporcionalnom sistemu sa podjeli općeg, jednakog, direktnog i tajnog prava glasanja.

Zagreb 24. novembra.

Po tome načinu bi bio na čelu državi provizorno, dok se ne sazove konstituanta srpski prestonoslednik Aleksandar kao regent. Legislativnu oblast bi imao Državno Veće, sastojće od članova Narodne vlade u Zagrebu, 50 zastupnika kraljevine Srbije, eventualno 15 zastupnika Crne Gore i 5 zastupnika vojvodine. Regent bi iz članova Državnoga Veća imenovao prvo ministarstvo, zatim 5, eventualno 7 državnih tajnika i 5 eventualno 7 guvernera sa sedistem u Ljubljani (za Sloveniju), u Zagrebu (a naslovem "ban", za Hrvatsku i Slavoniju), u Sarajevu (za Bosnu i Hercegovinu), u Beogradu (za Srbiju) i eventualno u Četinju (za Crnu Gori), u Novom Sadu (za vojvodinu). Državni tajnici bi posredovali među središnjem vladom i pokrajinama te imali glas u ministarskom savetu. Kada bi se u državi vratio mir i red, izabrana bi se konstituanta — izborni red bi izvršio Državno Veće — i izabrala se u Sarajevu, gde bi do tada i Državno Veće bilo. Konstituanti bi bile izuzeti od pridržane odluke državnog oblika (monarhija ili republika), odluka ustava, imena države, glavnoga grada i nastave.

Da se taj dalmatinčki predlog ostvari, sastao se je juče u Zagrebu Narodno Veće na historičku sednicu. U toj sednici je većina u Narodnom Veću formulirala svoj poseban predlog, koji su potpisali dr. Edo Lukinić (hrv. srps. koalicija), Vojislav Šešelj (bos. Srbin), dr. Vojislav Kukovec (J. D. S.), koji zahteva potpuno ujedinjenje sa Srbijom i Crnom Gorom, centralnom vladom i konstituantom; temelj za pogodjavanja gleda ujedinjenja neka bude kriški pakt iz god. 1917. i dalmatinčki savet; dalje se određuje, neka Nar. Veće stupi u doticaj sa srpskom vladom, sastavi novu vladu te predloži uspeh tih pogodjavanja na odobrenje središnjem odboru Nar. Veće. Manjina u Nar. Veće je — priznajući potrebu ujedinjenja sa Srbijom i Crnom Gorom — zauzela sa svojim predlogom zavlačujuće stajalište.

Zastupnici V. L. S. i Starčevićanci su stavili isprva svaki za se, zatim skupni predlog, u kojem se izjavljuju, da se stvoriti jedna jedinstvena država i vlast. Na ne odmah, već da se Nar. Veće poslobisti, da stupi u pogodjavanja s kraljevskom kriškom vlastom.

Zatim je dr. Tadić-Pavičić predložio svoj posebni predlog, koji je još daleko oslončiji od predloga većine, neka Nar. Veće smesta predlog u Beograd i neka sa srpskom vlastom sastavi centralno ministarstvo. Delegati kraljevskih i slovenskih socijalnih demokrata su stavili predlog, koji se u bivstvu gleda ujedinjenja sljede s predlogom većine, samo savetuje mesto regentstva direktorij. U drugim tačkama odobrava socijalnodemokratski predlog prepozicije dalmatinčke vlade.

U smislu svoje razdorne politike je Stjepan Radić konačno u svojem predlogu konstruirao tri savezničke države s tri regenta.

Na time se temeljima započela juče debata, koja je naravski nadzor sve živih bila. Una sve neuglašene i neprkos očitim, mestimice vrlo burim debatama se je u raspravi pokazalo, da prevlađuje u ovima uverenje, da veliki povesni moment ne može naći malih ljudi i da veliko debla, te i evanđelje odlučujući dogadjaji zahtevaju odlučne korake. Tako se u početku čiglo, da se pojavljuju razni separatistički nazori te sile na površini i da je položaj vrlo kritičan, ipak se nakon izveda zahtjevanički stranici i struja, među kojima su

se javili za red za Slovence dr. Čankar, Kristan, dr. Ribař, dr. Lukovec, dr. Kramer i naken izvoda, punih mudrosti dr. Smidla, koji su napravili najbolji utisak — bio je prihvaćen njegov predlog, neka se debata zaključi te neka se izbere komisija od 7 članova, koja neka na temelju podanih predloga formulira konačni sporazumno predlog. Time je bila nedeljna sednica u jedan i po popadne završena.

Komisija se sastala u 4 p. p. U 7 naveče je predala planumu Nar. Veće sledeći predlog:

Narodno Veće SHS proglašuje u skladu sa svojim dosadašnjim zaključcima i auglašne s izjavom vlaste kralj. Srbije ujedinjenje države SHS, stvorene na celokupnom teritoriju jugoslavenskom bivše a.-u. monarhije a kraljevinom Srbijom i Crnom Gorom u jednu jedinstvenu državu Srbija, Hrvata i Slovenaca te izabire odbor, sastojići od 20 lica s panomoći, da u sporazumu s vlastom kralj. Srbije i s predstavnicima svih stranaka u Srbiji i Crnoj Gori bez odlaganja izvede organizaciju jedinstvene države po predloženim navodima. Dotično će zaključke ratificirati na svojem prvom sastanku Državno Veće, komu neka pripadaju u predstavnike kralj. Srbije i Crne Gore svi članovi današnjeg Nar. Veće u Zagrebu, poslanici s predstavnicima jugoslavenskog odbora u Londonu. U odboru, koji će izvršiti gornju zadatu, izabrani su sledeća gg.: dr. Barać Fran, dr. Čankar Isidor, dr. Cabrajić Luka, dr. Drinović Matja, Ogrlić Stevan, dr. Hrannica Hallbeg, Korak Vitemir, dr. Korolec Anton, dr. Kramer Albert, Kristan Anton, dr. Lakinja Matko, dr. Lorković Ivan, dr. Lukinić Edo, Ljubljančić Sava, dr. Pašek Ivan, dr. Pavelić Ante, dr. Petričić Živko, dr. Popović Dušan, Pribišević Svetozar, Radić Stevan, dr. Smidla Joso, Stajić Vaso, dr. Sunarić Joso, Švrgo Hamid, Šola Vojislav, Tadić-Pavičić Ante, dr. Trumbić Ante i dr. Janko Šimšić.

Članovi odbora, koji su izabrani, imaju pravo imenovati namenika plemenom potvrdom.

Sednica je svrđila u 10 i 50 časova u noći. Primljeni su bili svi predlozi proti glazu Stjepana Radića. I socijalisti su glasovali za sve tačke predloženog promjenjenog kompromisnog načina izuzevši tačku, koja se tiči regentstva. Socijalisti su naime mesto regentstva predlagali direktorij triju članova. Njihov minoritetni predlog je dobio samo glasove socijalista i glas dr. Cabralca iz Bosne. Pre glasovanja su izjavili zastupnici V. L. S., jer se zahtjevaju protiv svakog prejedica obzirom na danasno glasanje, da to valja da je neophodno potrediti previsorij, te da to glasanje ne sme stvarati nikakvog prejedica za buduće konstituantu.

Medju općenitim oduševljenjem članova Narodnog Veća te modju ovacijama vani zakupljenog mnoštva bila je ta historička sednica zaključena.

Historička sednica Narodnog Veća.

Zagreb, 23. nov. Danas se obdržava sednica odbora N. V. Nakonči su i odaslanici iz Srbije i Crne Gore. Među ostalima je govorio i Pribišević i Vešović. Sednica je bila proglašena strogo tajnom.

I delegati iz Bosne i Hercegovine su se tomu pridružili, isto tako i Srbi iz Bačke i Banata te većina delegata iz Hrvatske. Sigurno je, da će taj predlog prodresi.

Zagreb, 23. nov. Današnja sednica N. V. počela je u 4 i četvrt pod predsedanjem Pribiševićevim i prekinula se u 8 i tri četvrti, kad je došao na sredinu francuski general Tranier. Skupština je generala burno pozdravila. General Tranier je govorio, rahvalio se za pozdrav i doček i rekao, da su Francuzi prevek gojili simpatije za Jugoslaviju. Jedan deo tog naroda, naime Srbi, bora se već 4 godine za antantu. On želi, da bi Srbi postali ideal Jugoslavije. Sutra u 10 sati nastavlja se sednica.

Zagreb, 24. nov. Danas i juče je sabor stržen od vojnista.

Pred sabornicom straže srpski i jugoslavenski vojnici.

Straža je i pred ulazom, a pred ulazom je strojna puška.

Nakon proglašenja zaključka N. V. sabraza se pred saborom velika množica naroda, koja je predstivala ovacije. Dr. Angelinović je govorio sa balkona mnoštvu, koje je pevalo „Lepu našu“ i druge himne. Ovacije traju još sada u 11 i po noći.

Manifestacija u Zagrebu za ujedinjenje.

Zagreb, 23. nov. Tu su se vratile danas velike manifestacije za potpuna narodno ujedinjenje Slovaca, Hrvata i Srba na jugoslavenskoj zemlji. Pohod se sabra na Jelačićevom trgu, otkuda je posla deputacija od 7 lica u Nar. Veće, jer su zahtevali, da se što pre ustanove „zajedničku vlast“. Sa balkona su govorili Mašić i Bartulović. Konačno je reč ugeo Svetozar Pribišević, koji je narodu rekao: „Uveren sam, da će doći do narodnog ujedinjenja pod Karagiorgjevićima. Želim i molim, da se to narode ujedinjenje vrši mirno“. Mnogošto je pevalo nar. himne i pošlo u Donji grad.

Otkrita urota protiv slobode i narodnog ujedinjenja.

Zagreb 22. Danas se je posrećila još u prvi dan otkriti veliku pripravljenu urotu raznih sumnjičivih i tamnih elemenata.

Urotnici su nameravali strmoglaviti celokupnu vlast Narodnog Veća, aratirati njegove članove, zapreći naše posvemašće ujedinjenje, uspostaviti diktaturu vojničkog saveta po ukusu Stjepana Radića te proglašiti republiku pod vojničkom diktaturom, koja bi bila tek sredstvo, da ti zločinci i izdajice domovine privedu našu jugoslavensku domovinu pod star nemačko-austrijski sužanjaci jaram.

Ne smemo ni pomisliti, što bi se dogodilo, ugroženim krajevima, da se je ta protirevolucija posrećila, što bi bilo u našim severnim medijama kakav bi kaos nastao u nas i u celoj Jugoslaviji.

Gasnicički odsek N. V. je izdao noćas u kasno doba službeni izvještaj:

Noćas se je otkrila velika urota bivših a. u. oficira. General Lipovčak je htio izvesti protirevoluciju time, da je s pomoći oficirsko-vojničko seljačkog saveta nameravao ostaniti celokupni N. V., među njega ne postaviti vojnički režim i uvesti vojničku diktaturu.

Dan, kada je imala protirevoluciju planuti, bio je odlučen 25. t. m., na dan glavne skupštine Radićeve seljačke stranke. Hitli su ugasiti sve voditelje N. V. u noći od 22. na 23. te ih neškodljivo učiniti. To je izričito priznato jedan od aretiranih urotnika. U urotu je zapleteno više viših i nižih časnika, koji su se u zadnje doba odlikovali kao gorljivi propagatori takozvane republikanske ideje.

General Lipovčak, satnik Valenteković i vi drugih urotnika je pod ključem. U toku je potan i opširna istraga.

Zagreb, 23. nov. Danas u noći je vojnički sudac istražitelj preslušavao uapšenike. Dosadašnji rezultat do 1 ure popodne još nije poznat, istražnije zaključena. Cini se, da je urota mnogo opasnije osnovana, nego se u početku mislio. Komprimirana je cela vrata viših časnika u svezu s nižim aktivnim oficirima, većinom frankočačkog uverenja i prelosti. Urota je imala jedan uži i jedan širi krug: U užem krugu su bili „Zaverenici“, koji su se prisegom obvezali, da će izvršiti praviljne načerte. Zaverenike su na svoju ruku pomagali i talijanski i mađarski agent-provokatori, koji su među vojništvo sejali boljjevičke, anarchističke misli, govorili: Šta čete služiti, Šta čete se pokoravati Nar. Veću, sada je doba zlodeje itd. Namora je bila tih agenata, da izazovi kod nas nemire te daju Italiji na jednoj strani povoda, da još i dalje prodire u našu zemlju, na drugoj strani Mađarsku i Nemcima, da se opru opravdanim našim tehnjam za ujedinjenjem celog teritorija. U koliko su zapleteni Radić i njegovi i drugi u urotu, nije do sada jasno, ne sigurno je, da se agitacija Radićeva i njegovih pomagača kreće u tom smjeru. Vojnička i civilna policija rade. Kao u Zagrebu, tako su i u Karlovcu i Sisku osnovati bili vojnički sovjeti. Usled dobre narodne discipline i velikog pregnuća časnika zbor, je pogibao već i tamo odstranjena. U Karlovcu je aretirano nekoliko urotničkih časnika. U Sisku se je spletka razdrila, pre nego je došlo do ozbiljnije organizacije. Sav Zagreb stoji danas pod dubokim dojmom vesti o istrazi i otkrivu urote. Sva očekuje s napetošću sednice Nar. Veće, u kojoj neka se odluci gledi ujedinjenja, koje će i u tom obziru napraviti definitivni konač jugoslavenskih unutrašnjih i izvanjskih dušmana.

Srđan

Novosti

svečni

ričko

tlaci

bor

vens

zast

jima

star

Nije

nici

front

u be

tomu

ruk

ili bi

Iz

r

bode

i sl

dušu

log

krv

shing

Zatin

on da

vljen

sege

neće

rlčke

slave

tako

vima

dok

vice